

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 5.11.2010
COM(2010) 632 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Годишен доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие през 2009 година

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Годишен доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие през 2009 година

1. КОНТЕКСТ НА ГОДИШНИЯ ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТИТЕ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНОТО РАЗВИТИЕ

Годишният доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие е изготвен съгласно член 190¹ от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Включена е и известна информация за научноизследователски дейности, извършени в рамките на Договора за Евратом, макар и формално тя да не попада в обхвата на настоящия доклад.

2. ПО-ШИРОК ПОГЛЕД ВЪРХУ ПОЛОЖЕНИЕТО ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Съгласно Лисабонският договор едновременно Съюзът и държавите-членки са компетентни да определят политиката в областта на научните изследвания. Той осигури категорично признание за Европейското изследователско пространство като средство за постигане на целите на Съюза в областта на научните изследвания. Налице е нова разпоредба относно правни мерки, насочени към изграждането на ЕИП.

В своите политически насоки за новата Комисия² председателят Барозу изложи и виждането си за приоритетите на Съюза в бъдещата му политика в областта на научните изследвания: постигане на върхови постижения във фундаменталните научни изследвания, повече приложна научноизследователска и развойна дейност съобразно потребностите на промишлеността, разширяване на програмите за обмен, отделянето на по-голямо внимание на разпространението на капацитет за научноизследователска и развойна дейност в регионите. Той призова за една амбициозна Европа с ценности, в чиито планове нейните граждани заемат централно място.

Същевременно икономическата криза не е отшумяла. БВП на 27-те държави-членки на ЕС намаля с 4,2 % през 2009 г. Отговорът на европейските правителства бе да увеличат публичните разходи посредством спасителни пакети и фискални стимули. Тези краткосрочни мерки бяха често пъти допълвани от по-дългосрочни инвестиции в научноизследователската дейност и иновациите — подход, който получи подкрепа в Европейския план за икономическо възстановяване (ЕПИВ)³.

Проучване⁴ на отражението, което оказва икономическата криза върху инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) разкри, че държавите-членки с висока или средно-висока интензивност на НИРД са оставили без изменение или са увеличили бюджетите си за НИРД през 2009 г., докато други държави-членки — със

¹ „В началото на всяка година Комисията изпраща доклад на Европейския парламент и на Съвета. Докладът включва информация относно осъществената дейност в областта на научните изследвания и технологичното развитие, както и на разпространяването на резултатите през предходната година, и работна програма за текущата година.“

² http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/pdf/press_20090903_en.pdf

³ COM(2008) 800.

⁴ Проучване, проведено от Генерална дирекция „Изследвания“

средна или ниска интензивност на НИРД — са били принудени да намалят усилията си. Това е свързано с риск от задълбочаване на различията в областта на научните изследвания и иновациите в рамките на Съюза.

По отношение на частните инвестиции в НИРД, данните показват, че вследствие на кризата са намалели паричните потоци в почти всички бизнес сектори, което е довело до намаляване на вътрешните финансови ресурси за НИРД, особено при високотехнологичните малки и средни предприятия⁵. Затрудненият достъп до външни източници на частно финансиране задълбочи отрицателните последици. Същевременно, в сравнение с предишни периоди на икономически спад, някои големи компании изглежда не са променили размера на инвестициите си в НИРД, макар и с тенденцията да определят по-добре приоритетите си.

Кризата доведе също така до разбирането, че политиката в областта на научните изследвания и иновациите трябва да е обвързана по-тясно с целите на обществото. Декларацията от Лунд, приета по време на конференцията на шведското председателство „Нови светове, нови решения“, призова европейските научни изследвания да се съсредоточат върху съвременните предизвикателства.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОЛИТИКАТА НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП)

3.1. Управление на ЕИП

Целта на процеса от Любляна е да се отстранят недостатъците и липсата на ефективност в европейската система за научни изследвания, породени от разпокъсаност, липса на съгласуваност и координация, както и от ограничения за свободното движение на знания. Процесът стартира през 2008 г.⁶, като първа стъпка бе споразумението за дългосрочна концепция за ЕИП⁷. Наред с това стартираха пет специфични инициативи в рамките на ЕИП.

През 2009 г. бе отбелязан напредък на две нива:

- при всичките пет специфични инициативи в рамките на ЕИП, бяха въведени практически механизми за тяхното реализиране (вж. точки 3.2—3.6);
- важна стъпка към цялостното управление на ЕИП бе приемането на резолюция на Съвета относно по-доброто управление на ЕИП⁸.

В тази резолюция Съветът призна необходимостта от постигане на повече последователност при изготвянето на политиките на ниво ЕС и на държави-членки, както и от намирането на начини развитието на ЕИП да получи тласък на политическо равнище. Резолюцията призова и за преработен мандат за комитета CREST⁹.

От 2007 г. насам две големи конференции на ЕИП позволиха обмен на мнения и консултации със заинтересованите страни относно разработването на политиката за ЕИП. Втората конференция на ЕИП бе организирана в Брюксел през октомври 2009 година.

---

⁵ Проучването на *Innobarometer* от май 2009 г. сочи, че вследствие на кризата фирмите от сектора на високотехнологичните производства е най-вероятно да намалят бюджетите си за иновации.

⁶ Заключение на Съвета от май 2008 г. (9076/08).

⁷ http://ec.europa.eu/research/era/2020_era_vision_en.html

⁸ ОВ С 323, 31.12.2009 г., стр. 1-4.

⁹ CREST е консултативен орган, чиято функция е да консултира Съвета и Комисията по въпроси, свързани с научните изследвания и технологичното развитие.

3.2. Инициатива на ЕИП за научните изследователи

Европейското партньорство за изследователи (ЕПИ)¹⁰ включва четири насоки на действие: открит подбор на кадри и преносимост на безвъзмездните средства; социалноосигурителни системи и пенсии; привлекателни условия на заетост и труд и развиване на уменията и опита.

Пилотната група „Човешки ресурси и мобилност“ (SGHRM) изигра водеща роля за практическото въвеждане на ЕПИ. През 2009 г. SGHRM разгледа повечето аспекти на ЕПИ, което доведе до богат обмен на опит между отделните държави. Три работни групи представиха конкретни резултати в областта на открития подбор на кадри и условията на труд, обучението и уменията, мониторинга и показателите.

Осем страни разработиха национални планове за действие, други ги изготвят в момента, а някои са в процес на включване на изпълнението на ЕПИ в рамките на съществуващите национални планове. Въпросът за социалното осигуряване бе разгледан от експертна група. В момента приключва проучване на възможностите за общоевропейски пенсионен фонд.

Макар и работата по изпълнението на ЕРР да не е приключила — включително координирането на социалното осигуряване и допълнителното пенсионно осигуряване¹¹ — изникват нови посоки и акценти за действие:

- привличане и задържане на повече млади жени и мъже в областта на научните изследвания и науката чрез приоритетната инициатива „Младеж в движение“ в рамките на стратегията „Европа 2020“;
- насърчаване развитието на кариерата с подходящ баланс между професионалния и личния живот;
- прилагане на принципите на гъвкавата сигурност в полза на научните работници като част от стратегията за излизане от кризата и в съответствие с приоритетната инициатива „Програма за нови умения и работни места“ в рамките на стратегията „Европа 2020“.

3.3. Инициатива на ЕИП за съвместно планиране

Налице е несъразмерност между предизвикателствата от европейски или световен мащаб, пред които е изправено съвременното общество, и инструментите, с които разполагат в отговор държавите или регионите. Съвместното планиране е начин да се преодолее това разминаване.

Интензивен дебат относно реда и условията на съвместното планиране се състоя през 2009 г., като до края на годината бе постигнат значителен напредък. В Групата на високо равнище за съвместно планиране (ГСП), специализирана структура на CREST, държавите-членки — с подкрепата на Комисията — работиха по набелязването и разработването на инициативи за съвместно планиране, както и по разработването на примерни насоки за рамковите условия за съвместно планиране.

Бяха установени четири инициативи за съвместно планиране:

---

¹⁰ COM(2008) 317.

¹¹ Зелена книга на Комисията за пенсиите и Съобщение относно Нови модели на мобилност, планирани съответно за средата на 2010 година и за 2011 година, ще разгледат въпросите на социалното осигуряване и пенсиите при научните изследователи.

- стартира пилотна инициатива за съвместно планиране в областта на „невродегенеративните заболявания, включително болестта на Алцхаймер“;
- бяха подбрани инициативи, работата по които да започне през 2010 г., по темите „Селско стопанство, продоволствена сигурност и изменение на климата“, „Културното наследство и глобалната промяна: ново предизвикателство за Европа“ и „Здравеопазване, храни и профилактика на заболяванията, свързани с режима на хранене“.

Очаква се през 2010 г. да се набележат ограничен брой нови теми за инициативи за съвместно планиране. Ще продължат разискванията по примерните насоки за рамковите условия. Конференция в рамките на белгийското председателство ще разгледа напредъка по съвместното програмиране.

3.4. Инициатива на ЕИП за научноизследователски инфраструктури

През юни 2009 г. Съветът прие регламента за създаване на правна рамка за развитието на общоевропейски научноизследователски инфраструктури¹². Тази рамка за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) предвижда статут на юридическо лице, признато във всички държави-членки, и някои от предимствата на международните организации. Правната рамка на ERIC може значително да съкрати времето, необходимо за създаването на европейски научноизследователски инфраструктури.

Комисията определи процедурите за дейността на ERIC. Заявленията с предложения за устав на ERIC трябва да се изпращат до Комисията. Всяко заявление се проверява след това за съответствие с изискванията на регламента. Ако съответствието е налице, Комисията приема решение за създаването на ERIC.

По Седмата рамкова програма (7П) се подкрепя подготвителната фаза на 45-те научноизследователски инфраструктури, посочени от Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури (ESFRI). Много от проектите в списъка на ESFRI са в процес на набиране на средства от държавите-членки и приключват изготвянето на уставите си в рамките на ERIC. Първият ERIC се очаква да бъде създаден през 2010 година.

3.5. Инициатива на ЕИП за международно сътрудничество

Отварянето на ЕИП към света остава основен елемент от дейностите на Съюза. Стратегическият форум за международно научно и технологично сътрудничество (SFIC) бе създаден от Съвета през декември 2008 г. за осигуряване на европейски подход. До сега той обръщаше внимание главно на обмена на информация и на разработването на механизми за съвместно определяне на приоритети.

Конкретни постижения бяха разработването на уеб-базиран инструмент за управление на документи за достъп до информация на национално ниво и на ниво ЕС, по-тясното сътрудничество между научни съветници от ЕС и аташетата на държавите-членки в трети страни, както и взаимното споделяне на датите на ключови събития за по-доброто разбиране на текущото направление на работа. Бяха предприети стъпки към съвместни научноизследователски дейности с потвърдението на пилотна инициатива за научноизследователско сътрудничество с Индия предвид някои предизвикателства, свързани с водните ресурси, и една пилотна дейност със САЩ в областта на

¹² Регламент № 723/2009 на Съвета от 25.6.2009 г. (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1—8).

енергетиката. Комисията ще стартира през 2010 г. глобална инициатива в областта на здравето на животните.

3.6. Инициатива на ЕИП за трансфер на знания

През 2008 г. Комисията прие препоръка и Кодекс на добри практики при трансфера на знания¹³ (ТЗ), който впоследствие бе одобрен с резолюция на Съвета. Създадена бе работна група по въпросите на ТЗ в рамките на CREST за насърчаване и наблюдение на прилагането му. Групата събра обобщени данни за съществуващите добри практики и напредъка в изпълнението в отделните страни. Няколко държави приеха или подготвят национално законодателство за подобряване трансфера на знания. Работната група започна работа върху общи насоки за ТЗ и управлението на интелектуалната собственост в рамките на международното сътрудничество в областта на научните изследвания и върху показатели за ТЗ. За да привлече заинтересованите страни, Комисията организира форуми за заинтересованите страни на тема трансфер на знания, вторият от които се състоя през май 2009 година.

През 2010 година работната група ще подготви първия си доклад и през есента на същата година ще организира третия форум за заинтересованите страни на тема трансфер на знания. Комисия планира старта на пилотна схема за насърчаване на трансфера на знания в областта на биоикономиката.

3.7. Програма за модернизация в университетите

Програмата за модернизация в университетите навлезе в нова фаза през 2009 година със старта на мероприятията за партньорски обучения (МПО). Целта на МПО е да се задълбочи взаимното обучение по теми като институционални реформи, методи за изчисление на разходите по изследователски проекти, начини за постигане на качество на световно ниво, наемане на персонал и кариери за млади изследователи.

Експертна група по „Диверсифицирани схеми за финансиране на изследователската дейност в университетите“ представи доклад върху трудностите, които създава липсата на съгласуваност между конкуриращи се схеми за финансиране и по-специално относно финансовите и счетоводните изисквания и изискванията относно отчетността. На конференцията на ЕИП, изследователи и спонсори изразиха желанието си да решат този проблем.

През 2010 година ще влезе в действие платформа за заинтересованите страни с цел разработването на общи принципи за външно финансиране на конкурсна основа на научните изследвания. Ще бъде разработена и мрежа за събиране на данни относно научноизследователската дейност в университетите. Внимание ще бъде обърнато и на изграждането на общоевропейски училища за научни изследвания.

4. СЕДМА РАМКОВА ПРОГРАМА

4.1. Изпълнение

През 2009 година бяха приключени 63 покани за представяне на предложения с общ бюджет от 5,3 млрд. EUR. Бяха представени общо 16 057 отговарящи на условията предложения, от които 3 678 преминаха всички етапи за оценка, т.е. 22,9 % от предложенията бяха успешни.

---

¹³ C(2008) 1329.

Общо във всички отговарящи на условията предложения бяха регистрирани 73 485 участници. Общата стойност на проектите бе 34,3 млрд. EUR, а поисканото финансово участие на ЕС бе в размер на 26,8 млрд. EUR. Участниците в одобрените предложения бяха общо 17 626, а общата стойност на съответните проекти — 6,9 млрд. EUR при общ размер на поисканото финансово участие на ЕС от 5,2 млрд. EUR. Това означава, че 24 % от представените предложения са получили одобрение.

Сключени бяха 3 034 споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства с 17 144 участници при общо поискано финансово участие на ЕС от 5,3 млрд. EUR. От всички споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства 33,2 % бяха сключени в рамките на специалната програма „Сътрудничество“, което отговаря на 63,9 % от общото поискано финансово участие на ЕС. На специална програма „Идеи“ се падат 12,6 % от споразуменията и 11,6 % от общото поискано финансово участие на ЕС. На специална програма „Хора“ се падат 43,3 % от споразуменията и 11,9 % от общото поискано финансово участие на ЕС. На специална програма „Капацитет“ се падат 10,5 % от споразуменията и 12,2 % от общото поискано финансово участие на ЕС. На рамковата програма „Евратом“ се падат 0,4 % от споразуменията и 0,4 % от общото поискано финансово участие на ЕС.

4.2. Работни програми за 2010 година

Работните програми за 2010 година бяха приети на 29 юли 2009 г. Те включват следните елементи:

- покани за представяне на предложения за публично-частни партньорства в рамките на ЕПИВ (виж точка 4.3.1);
- ускоряване на прилагането на Финансовия инструмент за поделение на риска (ФИПР);
- специална покана за представяне на предложения в отговор на свързаната с грип А (H1N1) кризисна ситуация;
- съвместна изследователска инициатива на Комисията и на Европейската асоциация за козметични тоалетни принадлежности и парфюмерия (COLIPA) по отношение на алтернативните стратегии за изпитванията на продукти върху животни;
- покана за представяне на предложения в подкрепа на изграждането на капацитет в страните от Западните Балкани в рамките на програмата „Изследователски потенциал“;
- покана за представяне на предложения „Океани на бъдещето“ в контекста на Европейската стратегия за мореплавателските и морските изследвания;
- специална покана за представяне на предложения относно осигуряването на прехрана, водоснабдяване и по-добро здравеопазване в Африка.

В допълнение към съществуващите 41 двустранни споразумения за международно сътрудничество в областта на науката и технологиите (17 по Договора за ЕС и 24 по Договора за Евратом), подписани с 21 държави, бяха подписани още четири с Йордания и Япония по Договора за ЕС и с Индия и Бразилия по Договора за Евратом.

4.3. Свързани инициативи

Що се отнася до инициативите по член 185, в рамките на тази за интелигентна заобикаляща среда (AAL) се проведеха две покани за представяне на предложения, по които бяха финансирани повече от 50 проекта, а 70 % от участниците бяха МСП. Финансовите ангажименти на държавите-членки надхвърлиха 25 млн. EUR годишно, а финансовото участие на ЕС беше 50 млн. EUR за първите две години. В рамките на инициативата EUROSTARS се проведеха две покани за представяне на предложения и бяха подбрани за финансиране 260 проекта, а 70 % от участниците бяха МСП. Предвижданото финансово участие на държавите-членки възлезе на 135 млн. EUR, а това на ЕС — на 45 млн. EUR. Подписано бе Общото споразумение за Европейската научноизследователска програма по метрология (EMRP), с което изпълнението на програмата бе делегирано на EURAMET e.V.

Комисията прие предложение за Съвместна научноизследователска програма за Балтийско море (BONUS)¹⁴ и публикува втори доклад за изпълнението¹⁵ на Плана за действие в областта на нанонауките и нанотехнологиите.

Създадена бе система за мониторинг, за да се определи обема на изследванията, финансирани по 7РП и отразяващи се върху целите на обновената стратегия на ЕС за устойчиво развитие (SDS). Анализът показва, че 75 % от темите за сътрудничество допринасят за постигането на тези цели през първите четири години от изпълнението на 7РП.

На 13 март 2009 г. Комисията прие съобщението „Стратегия за НИРД и иновации в ИКТ — по-високи цели за Европа“¹⁶, в което призова да се увеличат усилията за научни изследвания и иновации в областта на ИКТ и да се осигури максимално приложение на резултатите от тях.

Финансова подкрепа за НИРД и иновации бе осигурена от частни фирми чрез ФИПР. През 2009 г. в рамките на ФИПР бяха отпуснати заеми в размер на 2,98 млрд. EUR за 25 проекта. Към момента са получили одобрение общо 62 проекта за сума от 6,30 млрд. EUR.

В допълнение към разпространението на резултатите от научните изследвания чрез CORDIS¹⁷, свободният достъп се явява важен начин за подобряване на достъпа до и разпространението на резултатите от публично финансирани научни изследвания¹⁸. Комисията стартира пилотен проект за свободен достъп в рамките на 7РП през август 2008 г., а през 2009 г. насочи вниманието си към създаването на система за мониторинг на този пилотен проект.

По отношение на прилагането на етичната рамка на 7РП новият процес за оценка на съответствието с етичните стандарти бе одобрен през 2009 г.

Според последната оценка разходите по проекта ITER значително надвишават първоначално разчетените. За да може ЕС да изпълни ангажиментите си, Комисията

---

¹⁴ COM(2009) 610.

¹⁵ COM(2009) 607.

¹⁶ COM(2009) 116.

¹⁷ <http://cordis.europa.eu>

¹⁸ COM(2007) 56 и документ на Съвета 14865/07.

представи на Съвета състоянието на проекта ITER, проблемите, свързани с него и действията, които трябва да бъдат предприети. Съветът потвърди подкрепата си за проекта ITER при условие, че бъдат изпълнени разработените от Комисията пределни условия. Сред тях са наличието на надеждни политики за оценка и ограничаване на разходите, реалистичен график и стабилно управление на проекта на всички равнища. Съветът призова към конкретни действия и прикани Комисията да проучи възможностите за финансиране в контекста на настоящата многогодишна финансова рамка.

Информация за преките дейности по 7РП за 2009 г. се съдържа в годишния доклад на Съвместния изследователски център¹⁹.

Комисията прие съобщението „Европейска програма за изследвания и иновации в областта на сигурността“²⁰, следвайки основните констатации и препоръки на Европейския форум за изследвания и иновации в областта на сигурността²¹.

4.4. Основни резултати

4.4.1. Публично-частни партньорства за научни изследвания

Публично-частните партньорства (ПЧП) на европейско равнище са ефективен начин за набиране на инвестиции за НИРД от промишлеността и от националните правителства и в същото време намаляват разпокъсаността на усилията в тази област.

Европейски технологични платформи

Европейските технологични платформи (ЕТП)²² предоставят рамка, в която заинтересованите страни, сред които ръководна роля играе промишлеността, определят приоритетите, сроковете и планове за действие за НИРД. Те осигуряват адекватно насочване на финансирането за научни изследвания към значими за промишлеността области, като обхващат цялата верига на създаване на добавена стойност и активизират националните и регионални публични органи.

През 2009 г. ЕТП непрестанно допринасяха за определянето на изследователските приоритети на ЕС, за повече професионализъм в дейностите на платформите, за оформяне на рамкови условия и политики, в допълнение към политиките за НИРД, и за проучване възможностите за ползване на средства извън Рамковата програма.

Експертна група препоръча²³ създаването на групи от ЕТП²⁴ в търсенето на решения за предизвикателствата пред обществото и за разгръщане на потенциала на триъгълника на знанието чрез предоставянето на по-важна роля на тези групи от ЕТП и чрез разширяване на тяхното поле на действие, което да включва образованието и цялостния процес на новаторство.

---

¹⁹ http://ec.europa.eu/dgs/jrc/downloads/jrc_ar_2009.pdf
²⁰ COM(2009) 691.

²¹ <http://www.esrif.eu>

²² http://cordis.europa.eu/technology-platforms/individual_en.html

²³ ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/technology-platforms/docs/fa-industrialresearch-b5-full-publication-rp_en.pdf

²⁴ През 2009 г. бе създадена група от ЕТП, работещи за създаването на европейска биоикономика за устойчиво развитие (www.becoteps.org)

На конференция в Брюксел²⁵ бе обсъдено развитието на ролята на ЕТП. Положителен отклик получи идеята за засилване на сътрудничеството между ЕТП за справяне с предизвикателствата пред обществото и за проучване на начините, по които всеобхватни обществени предизвикателства могат да бъдат сведени до по-лесно управляеми проблеми в ключови области. Всеобщо беше усещането за необходимостта от по-системното интегриране на новаторството в дейността на ЕТП.

Европейските индустриални инициативи по Европейския стратегически план за енергийните технологии (SET-Plan)²⁶ са илюстрация за това как публичният и частният сектор са се ангажирали в разработването на пътни карти за технологии и на работни планове за ускоряване на технологичното развитие в сектори като вятърната енергетика, слънчевата енергетика, електрическите мрежи или улавянето и съхранението на въглероден двуокис.

Съвместни технологични инициативи

Съвместните технологични инициативи (СТИ) внесоха пионерски подход към установяването на публично-частни партньорства. През 2009 г. по петте СТИ²⁷ бяха публикувани нови покани за представяне на предложения. Допълнителната подготвителна работа позволи на Инициативата за иновативни лекарства (ИИЛ), „Чисто небе“ и ARTEMIS да добият оперативен капацитет за изпълнение на бюджета им към есента на 2009 година. СТИ следователно започнаха да играят роля при изграждането на Европейското научноизследователско пространство.

През ноември 2009 г. Комисията публикува своето съобщение „Мобилизиране на частни и публични инвестиции за възстановяване и дългосрочно структурно изменение: развиване на публично-частни партньорства“²⁸. В него се признава значимостта на ПЧП за европейските научни изследвания и тяхната специфика, тъй като те инвестират в създаването на нови знания, с по-малко предсказуеми, но потенциално значителни резултати. С оглед създаването на нови ПЧП, при преразглеждането на правната рамка и на финансовите правила ще бъдат взети предвид всички възможности за осигуряване на прост и икономически ефективен модел, основан на взаимно разбирателство, истинско партньорство и споделяне на риска.

Група представители на партньорите по СТИ от промишлеността („JTI Sherpas' Group“) направи изводи от създаването на първата СТИ, които са поместени в доклада им „Designing together the 'ideal house' for public-private partnerships in European research“ („Съвместно проектиране на „идеалния дом“ за публично-частни партньорства в европейските научни изследвания“)²⁹. Една от препоръките е ПЧП да бъдат признати като специални организации в измененния Финансов регламент.

През октомври 2009 г. Комисията публикува своето съобщение „Публично-частно партньорство за бъдещия интернет“³⁰, в което подробно са изложени плановете за засилване на конкурентоспособността на Европа при технологиите и системите на

²⁵ http://cordis.europa.eu/technology-platforms/seminar11_en.html

²⁶ http://ec.europa.eu/energy/technology/initiatives/initiatives_en.htm

²⁷ Петте СТИ са: Инициатива за иновативни лекарства (ИИЛ) (<http://imi.europa.eu>), „Чисто небе“ (<http://www.cleansky.eu>), ARTEMIS (<http://www.artemis-ju.eu>), ENIAC (www.eniac.eu) и „Горивни клетки и водородна технология“ (FCH) (http://ec.europa.eu/research/fch/index_en.cfm).

²⁸ COM(2009) 615 окончателен; 19.11.2009 г.: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/pdf/european-economic-recovery-plan/ppp_en.pdf

²⁹ ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jti/jti-sherpas-report-2010_en.pdf

³⁰ COM(2009)479 окончателен

бъдещия интернет и за оказване на подкрепа при разработването на усъвършенствани приложения от обществено и социално значение, които използват тези технологии и системи. ПЧП ще заработи през 2011 г.

Публично-частни партньорства в рамките на ЕПИВ

- ЕПИВ призова за създаването на три ПЧП: „Фабрики на бъдещето“, „Енергийно ефективни сгради“ и „Европейска инициатива за „зелени“ автомобили“. Финансирането се осигурява при еднакви условия от страна на промишлеността и на 7РП на обща стойност от 3,2 млрд. EUR за периода 2010—2013 г.
- Създадени бяха специални промишлени консултативни групи за улесняване на диалога с предприятията и за разработване на научноизследователски стратегии, които да спомогнат за определянето на поканите за представяне на предложения в рамките на ПЧП през оставащия период на работа по 7РП.
- Първите покани на обща стойност 268 млн. EUR бяха публикувани на 30 юли. Предварителните резултати сочат значително по-високо участие на промишлеността в сравнение с обикновените покани по 7РП.

В общата декларация, публикувана от Комисията и представители на промишлеността през март 2009 г., се отбелязва, че ПЧП са ефективен начин за гарантиране на:

- водеща роля на промишлеността при определянето на приоритетите и изпълнението на научните изследвания;
- многогодишна работна програма с предварително определен бюджет, осигуряваща приемственост и възможност за промишлеността да изготвя дългосрочни планове за инвестиции;
- интердисциплинарен подход, като се започне от фундаменталните и приложните изследвания до валидирането и мащабното демонстриране, с повишен акцент върху практическите резултати и ползи;
- увеличаване на възможностите за подпомагане на иновациите в МСП.

4.4.2. Оценка и мониторинг на Рамковата програма

В отговор на последващата оценка на 6РП³¹ Комисията подчерта значението на резултатите от оценката и представи първоначалния си отговор на препоръките. Комисията се съгласи с по-голямата част от тях, като изтъкна, че вече се осъществяват много съответни инициативи.

В доклада за напредъка на изпълнението на 6РП³² се прави преглед и анализ на изпълнението на 7РП, по-специално по отношение на наскоро създадените Европейски съвет по научни изследвания (ЕСНИ), СТИ и ФИПР.

Вторият мониторингов доклад за 7РП³³ обхваща и 2008 г. и се основава на набор от показатели за изпълнението на рамковите програми и резултатите от тях. Една от частите на доклада е описателна и представя задълбочено въпроси, които са от значение в дадена област или са от особен интерес. Форматът на мониторинговия доклад позволява натрупването на данни от последователните във времето серии от ключови показатели.

³¹ http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp6_ex-post_evaluation_expert_group_report.pdf и COM(2009) 210.

³² COM(2009)209, SEC(2009)589.

³³ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

Преглед на структурите и механизмите на ЕСНИ³⁴ бе публикуван на 23 юли 2009 година. В своя отговор³⁵, Комисията обяви мерки за осигуряване на дългосрочен успех на ЕСНИ като финансираща организация на световно равнище, подпомагаща авангардните научни изследвания на границите на познанието.

Междинна оценка на 7РП на Евратом започна през юли 2009 година. Групата от експерти приключи доклада си през февруари 2010 г.³⁶. Оценката е ценен принос в подготовката на Рамковата програма на Евратом за 2012 и 2013 година.

Пускането в действие на уебсайта за оценка на РП³⁷ коренно подобри прозрачността и достъпа до докладите за оценка и мониторинг на РП. Уебсайтът съдържа повече от 300 доклади и предоставя големи възможности за търсене на информация.

5. ПЕРСПЕКТИВИ ЗА 2010 ГОДИНА

Стратегията „Европа 2020“ подчертава ключовата роля, която знанията и иновациите трябва да играят като двигатели на растежа и за преодоляване на основните предизвикателства пред обществото. Тя подчертава необходимостта от укрепване на постиженията на ЕС в областта на научните изследвания и от повишаване на интензивността на инвестициите на ЕС в НИРД до 3 % от БВП. Доизграждането на ЕИП е ключов елемент от приоритетната инициатива „Съюз за иновации“. Програмите на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации, включително Рамковата програма за научни изследвания, са сочени и като ключови инструменти за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“. Приоритетната инициатива „Съюз за иновации“ призовава за сериозно рационализиране и опростяване на тези инструменти в следващата многогодишна финансова рамка.

В рамките на съществуващата правна рамка 7РП ще подкрепя прилагането на стратегията „Европа 2020“. В този контекст работните програми за 2011 г. осигуриха рекордните 6,4 млрд. EUR инвестиции в научни изследвания и иновации — важен икономически стимул и инвестиция в една по-интелигентна, устойчива и по-интегрирана Европа.

Комисията представи през октомври 2010 г. своите предложения за по-нататъшното развитие на приоритетната инициатива „Съюз за иновации“. Предложенията на Комисията определиха действията, които трябва да се предприемат за:

- активизиране на научните изследвания и иновациите в отговор на основните предизвикателства пред обществото;
- създаване и привличане на капацитет за повече знания, творчески подход и таланти;
- създаване на възможност и оказване на подкрепа на бизнеса за достъпа до и разработването на ценни идеи с цел растеж;
- разработване на големи европейски пазари за иновации;
- осигуряване на възможност за регионите да се специализират в зависимост от областите, в които имат силни позиции, по-специално с подкрепата на политиката на сближаване³⁸;

³⁴ http://erc.europa.eu/pdf/final_report_230709.pdf

³⁵ COM(2009) 552.

³⁶ Отделна междинна оценка на 7РП по тема ИКТ бе завършена през юни 2010 година.

³⁷ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=home

– ускоряване на вътрешните реформи и на сътрудничеството със световните партньори.

Комисията предлага индекс за следене на постигнатите от Съюза резултати, въз основа на международно сравними показатели. Свързаните с ЕИП дейности ще бъдат доразвивани през 2012 година.

Работата по междинната оценка на 7РП започна в началото на 2010 година, като се очаква експертната група да приключи своята работа до октомври 2010 година. Оценката ще предостави ценна информация за оптимизиране на изпълнението на последните години от 7РП и ще допринесе за изготвянето на следващата рамкова програма.

6. ИЗТОЧНИЦИ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Годишни мониторингови доклади за Рамковата програма и нейните Специални програми³⁹;

Доклади за оценка на петгодишен период⁴⁰;

Редовни доклади по основните показатели в науката, технологиите и конкурентоспособността⁴¹;

Статистически данни относно науката и технологиите в Европа (Евростат)⁴²;

Научни проучвания и анализи, публикувани във връзка с научноизследователските дейности и политики на Европейския съюз⁴³;

Годишни доклади за дейността на Генерална дирекция „Изследвания“⁴⁴;

Практическо ръководство по възможностите за финансиране от ЕС за научни изследвания и иновации⁴⁵;

Уебсайт на CORDIS: <http://cordis.europa.eu>;

Поддържан от Комисията уебсайт за научни изследвания: <http://ec.europa.eu/research>;

Уебсайт на ЕИП: <http://ec.europa.eu/research/era>;

Уебсайт за инвестиране в европейски научни изследвания: <http://ec.europa.eu/invest-in-research>;

Уебсайт на ERAWATCH: <http://cordis.europa.eu/erawatch>;

---

³⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/index_en.htm

³⁹ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

⁴⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=five-year-assessment

⁴¹ http://ec.europa.eu/research/era/facts/figures/key_figures_en.htm

⁴² <http://ec.europa.eu/eurostat>

⁴³ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

⁴⁴ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm

⁴⁵ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html